

คำอธิบายสรุปสาระสำคัญ

พระราชบัญญัติกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ พ.ศ.2530

1. ความมุ่งหมายของกฎหมาย

โดยที่เป็นการสมควรส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพโดยความสมัครใจของนายจ้างและลูกจ้าง เพื่อเป็นหลักประกันการออมรองรับการเกษียณแก่ลูกจ้าง ในกรณีที่ลูกจ้างตาย ออกจากงาน หรือลาออกจากกองทุน จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ พ.ศ. 2530 ขึ้น เพื่อให้มีการวางหลักเกณฑ์การดำเนินการและการจัดการกองทุนเพื่อให้กองทุนสำรองเลี้ยงชีพมีความมั่นคงและเป็นประโยชน์แก่ลูกจ้าง

2. สรุปสาระสำคัญของกฎหมาย

พระราชบัญญัติกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ พ.ศ. 2530 กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ โดยสรุปเป็นสาระสำคัญได้ดังต่อไปนี้

2.1 การจัดตั้งกองทุน

ลูกจ้างและนายจ้างตกลงกันจัดตั้งกองทุน เพื่อเป็นหลักประกันแก่ลูกจ้างในกรณีตาย ออกจากงาน หรือลาออกจากกองทุน โดยลูกจ้างจ่ายเงินสะสมและนายจ้างจ่ายเงินสมทบตามเกณฑ์ที่กำหนดในข้อบังคับของกองทุน ในการจัดตั้งกองทุนอาจเป็นกองทุนนายจ้างเดียวหรือกองทุนหลายนายจ้าง ซึ่งอาจมีนโยบายการลงทุนนโยบายเดียวหรือหลายนโยบายก็ได้ (มาตรา 5) เมื่อลูกจ้างและนายจ้างตกลงกันจัดตั้งกองทุนแล้ว ให้ยื่นคำขอจดทะเบียนต่อนายทะเบียน โดยกองทุนต้องมีข้อบังคับของกองทุนที่มีรายการครบถ้วนและไม่ขัดต่อกฎหมาย หรือวัตถุประสงค์ของกองทุนด้วย (มาตรา 6 มาตรา 8 มาตรา 9) ทั้งนี้ กองทุนต้องมีคณะกรรมการกองทุน ประกอบด้วยผู้แทนซึ่งลูกจ้างเลือกตั้งและผู้แทนซึ่งนายจ้างแต่งตั้ง โดยมีหน้าที่ควบคุมดูแลกิจการทั่วไปของกองทุน มีอำนาจแต่งตั้งผู้จัดการกองทุน และเป็นผู้แทนของกองทุนในกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก (มาตรา 11)

ทุกครั้งที่มีการจ่ายค่าจ้าง ให้นายจ้างหักเงินสะสมของลูกจ้าง และนายจ้างจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนตามอัตราที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของกองทุน โดยต้องไม่ต่ำกว่าร้อยละ 2 แต่ไม่เกินร้อยละ 15 ของค่าจ้าง (มาตรา 10) หากนายจ้างส่งเงินสะสมหรือเงินสมทบเข้ากองทุนล่าช้ากว่า 3 วันทำการนับแต่วันที่มีการจ่ายค่าจ้าง ให้นายจ้างจ่ายเงินเพิ่มแก่กองทุนในอัตราร้อยละ 5 ต่อเดือนของจำนวนเงินสะสมหรือเงินสมทบที่ส่งล่าช้า (มาตรา 10 วรรคสาม) อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่เกิดวิกฤตเศรษฐกิจ สาธารณภัย หรือเหตุการณ์ใดที่ส่งผลกระทบต่อสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ รัฐมนตรีอาจกำหนดประเภทธุรกิจ ระยะเวลา หรือเงื่อนไขใด เพื่อให้ นายจ้างหรือลูกจ้างหยุดหรือเลื่อนการส่งเงินสะสมหรือเงินสมทบได้คราวละไม่เกิน 1 ปี (มาตรา 10/1)

2.2 การจัดการกองทุน

(1) อำนาจหน้าที่ของนายทะเบียน

นายทะเบียนมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลการจัดการกองทุนและมีอำนาจสั่งให้ผู้จัดการกองทุนชี้แจงข้อเท็จจริงและทำรายงานเกี่ยวกับการจัดการกองทุนได้ รวมทั้งมีอำนาจสั่งให้ผู้จัดการกองทุนแก้ไขหรือระงับการกระทำที่อาจเป็นเหตุเสียหายแก่กองทุน หรือสั่งถอดถอนผู้จัดการกองทุนได้ (มาตรา 12 ทวิ) ทั้งนี้ นายทะเบียนต้องจัดทำรายงานเกี่ยวกับการกำกับดูแลการจัดการกองทุนเสนอต่อรัฐมนตรีอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง โดยรัฐมนตรีอาจสั่งให้นายทะเบียนรายงานผลการดำเนินงานหรือชี้แจงข้อเท็จจริงในเรื่องหนึ่งเรื่องใดเพิ่มเติมเพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลการจัดการกองทุนก็ได้ (มาตรา 12 ศรี)

(2) การบริหารจัดการกองทุน

การจัดการกองทุนจะต้องดำเนินการโดยบุคคลซึ่งไม่ใช่ นายจ้าง และได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ประเภทการจัดการกองทุนส่วนบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (มาตรา 13) โดยผู้จัดการกองทุนมีอำนาจและหน้าที่ภายใต้บทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดการกองทุนส่วนบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (มาตรา 14)

นอกจากนี้ ผู้จัดการกองทุนจะต้องนำเงินสะสมและเงินสมทบไปลงทุนหรือหาผลประโยชน์ตามนโยบายการลงทุนที่ลูกจ้างเลือกไว้ในกรณีที่ลูกจ้างไม่เลือกนโยบายการลงทุน ให้นำเงินดังกล่าวไปลงทุนนโยบายเดิมที่ลูกจ้างเคยลงทุนไว้ หากไม่มีนโยบายเดิม ให้ลงทุนตามนโยบายที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของกองทุน หากข้อบังคับของกองทุนไม่ได้กำหนดไว้ ให้ลงทุนตามนโยบายที่มีความเสี่ยงน้อยที่สุด (มาตรา 16)

ผู้จัดการกองทุนจะพ้นจากตำแหน่ง เมื่อนายทะเบียนสั่งถอดถอน ขาดคุณสมบัติในการเป็นผู้จัดการกองทุน กองทุนหรือผู้จัดการกองทุนบอกเลิกสัญญา หรือกองทุนเลิก (มาตรา 20) และเมื่อผู้จัดการกองทุนพ้นจากตำแหน่ง ให้คณะกรรมการกองทุนแต่งตั้งผู้จัดการกองทุนใหม่ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ผู้จัดการกองทุนเดิมพ้นจากตำแหน่ง และแจ้งการแต่งตั้งผู้จัดการกองทุนใหม่ต่อนายทะเบียนภายใน 14 วันนับแต่วันที่แต่งตั้ง (มาตรา 21)

(3) การจัดทำบัญชีของกองทุน

นายจ้างต้องแยกบัญชีและเอกสารเกี่ยวกับการเงินหรือทรัพย์สินอื่นของตนเองออกจากบัญชีและเอกสารเกี่ยวกับการเงินหรือทรัพย์สินอื่นของกองทุนโดยเด็ดขาด (มาตรา 15)

ผู้จัดการกองทุนต้องจัดทำบัญชีเพื่อแบ่งแยกทรัพย์สินของกองทุนทุกกองทุน (มาตรา 17) กรณีกองทุนหลายนายจ้าง ให้บันทึกกรายได้และค่าใช้จ่ายของกองทุนตามส่วนได้เสียของลูกจ้างแยกตามรายนายจ้าง

(มาตรา 17 (1)) และกรณีกองทุนที่มีหลายนโยบายการลงทุน ให้จัดทำบัญชีแยกทรัพย์สินของแต่ละนโยบายการลงทุนออกจากกัน (มาตรา 17 (2))

2.3 การจ่ายเงินจากกองทุน

ภายใต้พระราชบัญญัติกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ พ.ศ. 2530 สมาชิกมีทางเลือกในการจัดการเงินที่ตนมีสิทธิได้รับจากกองทุนภายใต้หลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(1) การรับเงินก้อนทั้งหมดในคราวเดียว

เมื่อลูกจ้างสิ้นสมาชิกภาพด้วยเหตุซึ่งไม่ใช่กองทุนเลิก สมาชิกสามารถขอรับเงินที่ตนมีสิทธิได้รับทั้งก้อน โดยผู้จัดการกองทุนต้องจ่ายเงินจากกองทุนให้ลูกจ้างตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของกองทุน และให้จ่ายรวมทั้งหมดคราวเดียวภายใน 30 วันนับแต่วันสิ้นสมาชิกภาพ (มาตรา 23)

หากลูกจ้างสิ้นสมาชิกภาพเพราะถึงแก่ความตาย และไม่ได้กำหนดบุคคลที่จะได้รับเงินกองทุนไว้ ให้จ่ายเงินจากกองทุนตามหลักเกณฑ์ ดังนี้ (มาตรา 23 วรรคสอง)

(ก) บุตรได้รับ 2 ส่วน แต่ถ้ามีบุตร 3 คนขึ้นไป ให้ได้รับ 3 ส่วน

(ข) สามีหรือภรรยา ได้รับ 1 ส่วน

(ค) บิดามารดา หรือบิดาหรือมารดาที่มีชีวิตอยู่ ได้รับ 1 ส่วน

โดยหากไม่มีบุคคลตาม (ก) (ข) หรือ (ค) ให้แบ่งเงินที่บุคคลนั้นมีสิทธิจะได้รับแก่บุคคลที่มีชีวิตอยู่ตามส่วนที่กำหนดข้างต้น และหากไม่มีบุคคลที่มีสิทธิได้รับเงินจากกองทุนตาม (ก) (ข) และ (ค) หรือไม่มีทายาทตามกฎหมายแล้ว ให้เงินดังกล่าวตกเป็นของกองทุน

(2) การรับเงินงวด

เมื่อลูกจ้างสิ้นสมาชิกภาพตามข้อบังคับของกองทุนด้วยเหตุเกษียณอายุ หรือออกจากงานอายุไม่ต่ำกว่า 55 ปีบริบูรณ์ ลูกจ้างสามารถขอรับเงินจากกองทุนเป็นงวด โดยลูกจ้างรายนั้นยังคงเป็นสมาชิกต่อไปได้ตามระยะเวลาที่กำหนดในข้อบังคับของกองทุน แต่ลูกจ้างรายนั้นและนายจ้างไม่ต้องจ่ายเงินสะสมหรือเงินสมทบสำหรับลูกจ้างรายนั้นอีก ทั้งนี้ การรับเงินจากกองทุนเป็นงวดให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่นายทะเบียนประกาศกำหนด (มาตรา 23/2)

(3) การคงเงินไว้ในกองทุนเดิม

เมื่อลูกจ้างสิ้นสุดสมาชิกภาพเพราะออกจากงานไม่ว่าด้วยเหตุใด ลูกจ้างสามารถคงเงินทั้งหมดที่มีสิทธิได้รับไว้ในกองทุน และยังคงเป็นสมาชิกต่อไป โดยลูกจ้างและนายจ้างไม่ต้องจ่ายเงินสะสมและเงินสมทบเข้ากองทุนอีก ทั้งนี้ สามารถคงเงินไว้ตามระยะเวลาที่กำหนดในข้อบังคับของกองทุน โดยระยะเวลาที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของกองทุนต้องไม่น้อยกว่า 90 วันนับแต่วันที่ออกจากงาน (มาตรา 23/3)

(4) การโอนเงินไปกองทุนเพื่อการเกษียณอื่น

ในกรณีที่นายจ้างถอนตัวออกจากกองทุนหลายนายจ้างและยังไม่ได้จัดตั้งกองทุนใหม่ หรือลูกจ้างสิ้นสุดสมาชิกภาพเพราะออกจากงานไม่ว่าด้วยเหตุใด หรือกองทุนเลิก ลูกจ้างสามารถ โอนเงินทั้งหมดที่ตนมีสิทธิได้รับจากกองทุน หรือเงินที่เหลือจากการขอรับเงินงวด หรือเงินที่คงไว้ในกองทุน ไปยังกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (RMF for PVD) หรือกองทุนอื่นที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นหลักประกันในกรณีการออกจากงานหรือการชราภาพ (มาตรา 23/4)

อย่างไรก็ดี สิทธิเรียกร้องเงินจากกองทุนไม่อาจโอนกันได้และไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี (มาตรา 24)

2.4 การเลิกกองทุน

กองทุนย่อมเลิก เมื่อนายจ้างเลิกกิจการ ที่ประชุมใหญ่มีมติให้เลิก เกิดกรณีที่ข้อบังคับของกองทุนกำหนดให้เลิก หรือนายทะเบียนสั่งให้เลิกกองทุน (มาตรา 25)

กรณีกองทุนที่มีนายจ้างมากกว่า 1 ราย การที่นายจ้างบางรายเลิกกิจการหรือถอนตัวจากกองทุนไม่ถือว่ากองทุนต้องเลิก เว้นแต่ข้อบังคับของกองทุนกำหนดให้เลิก (มาตรา 25 วรรคสอง) โดยหากกรณีดังกล่าวเกิดขึ้น ให้คณะกรรมการกองทุนแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายใน 7 วันนับแต่วันที่นายจ้างบางรายเลิกกิจการหรือถอนตัว และให้มีการชำระบัญชีเฉพาะส่วนทรัพย์สินของนายจ้างและลูกจ้างของนายจ้างนั้นตามวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของกองทุน เมื่อชำระบัญชีแล้วให้แจ้งต่อนายทะเบียนภายใน 7 วันนับแต่วันเสร็จการชำระบัญชี (มาตรา 25 วรรคสาม)

หากกองทุนเลิก ให้คณะกรรมการกองทุนแจ้งนายทะเบียนภายใน 7 วันนับแต่วันที่กองทุนเลิก และให้คณะกรรมการกองทุนจัดให้มีการชำระบัญชีภายใน 30 วันและให้แล้วเสร็จภายใน 150 วันนับแต่วันที่กองทุนเลิก (มาตรา 26) โดยในระหว่างชำระบัญชี ผู้ชำระบัญชีอาจจ่ายเงินให้แก่ลูกจ้างบางส่วนก่อนก็ได้ และเมื่อได้ชำระบัญชีแล้ว ให้จ่ายเงินที่ค้างชำระทั้งหมดแก่ลูกจ้างให้เสร็จภายในเวลาไม่เกิน 30 วันนับแต่วันเสร็จการชำระบัญชี ถ้ามีเงินเหลืออยู่ให้จัดการตามที่กำหนดในข้อบังคับของกองทุน (มาตรา 29 วรรคสอง)

2.5 พนักงานเจ้าหน้าที่

นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการเข้าไปในสำนักงานของกองทุนหรือของผู้จัดการกองทุน เพื่อตรวจสอบกิจการ สินทรัพย์ และหนี้สินของกองทุนในเวลาทำงานปกติ และสามารถสั่งให้กรรมการ ผู้จัดการกองทุน หรือเจ้าหน้าที่ของกองทุนส่งหรือแสดงบัญชีเอกสารของกองทุน รวมทั้งเรียกมาเพื่อสอบถามและแสดงข้อเท็จจริงในการจัดการกองทุนได้ (มาตรา 30)

2.6 บทกำหนดโทษ

(1) คณะกรรมการกองทุนใดไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 บาท (มาตรา 34) และในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนกระทำความผิด เนื่องจากการสั่งการหรือการกระทำของกรรมการผู้ใด จนเป็นเหตุให้คณะกรรมการกองทุนนั้นกระทำความผิด กรรมการผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย (มาตรา 41)

(2) ผู้จัดการกองทุนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนในการชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกองทุน หรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 50,000 บาท (มาตรา 35)

(3) นายจ้างผู้ใดไม่แยกบัญชีและเอกสารเกี่ยวกับการเงินของนายจ้างออกจากกองทุนต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 20,000 บาท (มาตรา 37)

(4) ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง ขัดขวาง หรือไม่ให้ความสะดวกแก่นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจสอบการจัดการกองทุน ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 5,000 บาท (มาตรา 40)

(5) ความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้าไม่ได้ฟ้องต่อศาลหรือไม่ได้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง ทำการเปรียบเทียบความผิดภายใน 1 ปีนับแต่วันที่ตรวจพบการกระทำความผิด หรือภายใน 5 ปี นับแต่วันที่กระทำความผิด ให้เป็นอันขาดอายุความ (มาตรา 43)

หมายเหตุ – คำอธิบายนี้มีขึ้นเพื่อประโยชน์ในการเข้าใจสาระสำคัญของกฎหมายเท่านั้น ส่วนการจะปฏิบัติตามกฎหมายให้เป็นไปอย่างถูกต้องนั้น ประชาชนจะต้องศึกษา ทำความเข้าใจ ตรวจสอบ และยึดถือด้วยกฎหมายเป็นสำคัญ